

T.C.
İZMİR
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA

BİLİRKİŞİ RAPORU

Soruşturma No : 2011/70015
Dosya Teslim Tarihi : 05.04.2012
Rapor Tarihi : 30.07.2012

I- İNCELEME KONUSU VE İLGİLİ MEVZUAT

A- İncelemenin Konusu

İzmir Polis Eğitim Moral Merkezi Müdürlüğünce 2008 ve 2009 yıllarında yapılmış olan akaryakıt alım işlemlerinde, ihale mevzuatına aykırılık bulunup bulunmadığının incelenmesi raporun konusunu oluşturmaktadır.

B- İddia Konusu İle İlgili Hukuksal Düzenlemeler

Soruşturma konusu Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı Polis Eğitim Moral Merkezi Müdürlüğü, mal ve hizmet alım işlemleri yönünden 4734 sayılı Yasa gereğince Kamu İhale Kanunu kapsamında olup, aşağıda soruşturma konusu işlemler belirtilen mevzuat dikkate alınarak incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

II- SUÇ İHBARINA KONU BELGELERLE İLGİLİ İNCELEME VE DEĞERLENDİRMELER

İzmir Polis Eğitim Moral Merkezi Müdürlüğünce 2008 ve 2009 yıllarında yapılmış kalorifer yakıtı alımlarına ilişkin evrakın incelenmesi sonucu, alımlara ait bilgiler ekli Excel tablosunda gösterilmiş olup (Ek:1), yapılmış olan işlemler ihale mevzuatı yönünden usul ve izlenen alım usulüne ilişkin işlemler itibariyle aşağıda değerlendirilmiştir.

A- İhale Mevzuatı Açısından Alım İşlemlerinde İzlenen Usul İle İlgili İnceleme Ve

Değerlendirmeler

4734 sayılı Kanunun Temel İlkeler başlıklı 5. maddesi gereğince, Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usulleri olup, diğer ihale ve alım usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.

4734 sayılı Kanunda doğrudan teminle alım usulü, ihale usullerinin belirlendiği 18. madde kapsamı dışında, 22. maddede düzenlenmiş ve doğrudan teminle alım usulüne başvurulabilmesi için gerekli koşullar;

a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.
b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması.
c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması.

d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin on beş milyar (otuzbin beşyüzdoksanbeş Yeni Türk Lirası)(*), diğer idarelerin beş milyar Türk Lirasını (onbin yüzdoksanbeş Yeni Türk Lirasını) (*) aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaseye ilişkin alımlar.

e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması.
f) Özelliğinden dolayı stoklama imkanı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları.

g) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları.

h) (Ek: 5020 / 28 md.) 4353 sayılı Kanunun 22 nci ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları.

ı) (Ek: 5763 / 35 md.)Türkiye İş Kurumunun, 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (b) ve (c) bentlerinde sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci maddesinin yedinci fıkrasında sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları

Olarak belirlenmiştir.

Soruşturma konusu alımlarda da uygulanmış olan Kanunun 22/d maddesinde yer alan koşullarla ilgili olarak, Kamu İhale Genel Tebliğinde XIX- **Doğrudan Temine İlişkin Açıklamalar** başlığı altında **E. 4734 sayılı Kanunun 22 nci Maddesinin (d) Bendi Gereğince İhtiyaçların Temini** alt başlığında yer alan düzenlemelere göre;

İdarelerce 4734 sayılı Kanunun 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen ve Kamu İhale Kurumunca güncellenen tutarı aşmayan mal ve hizmet alımları ve yapım işleri ile temsil

ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin mal ve hizmetlerin temin edilmesi mümkün bulunmakta, işin niteliğine göre idarelerce bu bende göre yapacakları günlük ve küçük ölçekli alımlar için genel bir onay belgesi düzenlenebileceği gibi, her bir alım için de onay belgesi düzenleyebilmekte,

Bu bentte belirlenen parasal limitlere bağlı olarak yapılacak ihtiyaç teminlerinde, piyasada **yapılan fiyat araştırması sonucunda öngörülen parasal limitin aşılabacağını tespit edilmesi halinde, ihtiyacın Kanunun ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesi gerekmektedir,**

Ayrıca, 4734 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine göre **açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde ver alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanunun temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı** hususuna dikkat edilmesi gerekmektedir.

Kanunun 22/d maddesinde belirtilen kapsamında ihtiyaçların karşılanabilmesi için iki ayrı limit öngörülmüş olup, soruşturma konusu alımlar yönünden aylık limit; Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idareler için 2008 yılında 30.595,00- YTL ve 2009 yılında 33.076,00 TL dir. Soruşturma konusu olayda bu limitler aşılmamak suretiyle alımlar yapılmış ise de, KİK Genel Tebliğinde belirtildiği üzere, Kanunun 22. maddesindeki koşulları taşımayan ve **öncelikle temel ihale usulleri ile alınması gereken, sürekli kullanımı olan kalorifer yakıtı alımının, Kanunun 22/d maddesinde belirtilen parasal sınırları aşmayacak şekilde parçalara bölünerek alınması Kanunun 5. maddesinde belirtilen temel ilkelere aykırılık oluşturmakta,** bu nedenle ayrıca yıllık ihtiyacın toplu olarak ihale yolu ile alımında istekli firma sayısının 3 firmadan daha fazla olması ve daha yüksek iskonto verilme olasılığı, her defasında alım işlemleri için emek ve zaman kaybı gibi hususlar göz önüne alındığında **miktar olarak tespiti söz konusu olmamakla birlikte, kamu zararının söz konusu olmaktadır.**

Zira, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2005/110 E. 2005/159 K. Sayılı kararında, (Ek:2) belirtildiği üzere, kamu zararının 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 71. maddesinde yer alan, "kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır." tanımlamasının esas alınarak yapılması ve söz konusu maddeye göre Kamu zararının belirlenmesinde;

a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,

b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,
c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,
d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,
e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,

g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,
Hususlarının esas alınması,

Yine aynı Ceza Genel Kurulu kararında, kamu zararının, her somut olayda hakim tarafından, iş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek bir fiyatla alınıp alınmadığı veya aynı şekilde yaptırılıp yaptırılmadığının somut olayın kendine özgü özellikleri de dikkate alınarak belirlenmesi ve bu belirlemenin, uğranılan kamu zararının miktarının kesin bir biçimde saptanması anlamında olmayıp, **miktarı saptanamasa dahi**, işin veya hizmetin niteliği nazara alınarak, **rayiç bedelden daha yüksek bir bedelle alım veya yapımın gerçekleştirildiğinin anlaşılması halinde de kamu zararının varlığı kabul edilmesi gerektiği**, hususlarına yer verilmesi karşısında, **incelenen olayda kamu zararı oluştuğunun söylenebileceği**,

Açıklanan yasal gerekçeler nedeniyle, **incelenen** alımlarda 4734 sayılı Yasa'nın 22/d maddesine göre doğrudan temin usulünün kullanılmasının, bu usul için Kanunda aranan koşulların bulunmaması nedeniyle uygun olmadığı ve **Kanuna aykırılık oluşturduğu, bu nedenle miktarının tespit imkanı bulunmamakla birlikte kamu zararına neden olunduğu**,

Söz konusu **işlemlerdeki sorumluluğun**, ihale yetkilisi olarak alım usulünün belirlenmesi görevi bulunan ve ekli tabloda görüldüğü üzere her doğrudan alımda onayı bulunan İzmir Polis Eğitim Moral Merkezi **Müdürü A. F. Ç.'a ait olduğu**,

Kanaatine varılmaktadır.

B- Doğrudan Teminle Alım Evrakının İhale Mevzuatına Göre İncelenmesi Sonucu Yapılan Tespit Ve Değerlendirmeler

1- 4734 sayılı Kanunun 22/d maddesine göre, doğrudan temin usulü ile yapılacak alımlarda, Kanunun 18 inci maddesinde sayılan ihale usulleri için tespit edilen kurallara uyulmaksızın, ilan yapılmadan, teminat alınmadan, ihale komisyonu kurma ve anılan Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan yeterlik kriterlerini arama zorunluluğu bulunmaksızın, **ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak** ihtiyaçların temin edilmesi mümkün bulunmakta, ihtiyacın niteliğine göre, ilan

yapılması, teminat alınması, ihale komisyonu kurulması, isteklilerde belirli yeterlik kriterlerinin aranması ile şartname ve sözleşme düzenlenmesi gibi hususlar idarelerin takdirinde bulunmaktadır.

Bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunlu olup bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılması idarelerin takdirindedir. Buna karşılık, 22 nci maddenin (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda ise madde metninde belirtildiği üzere sözleşme yapılması zorunludur.

Diğer taraftan 22'nci maddeye göre ihtiyaçların karşılanmasında **onay belgesi düzenlenmesi, onayı takiben ihale yetkilisince görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılması ve buna ilişkin belgelerin dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmesi zorunludur.** İdarelerce gerekli görülmesi halinde, fiyat araştırmaları, ilgili uygulama yönetmeliklerinde yaklaşık maliyetin belirlenmesine ilişkin esas ve usuller çerçevesinde yapılabilir.

2- Soruşturma konusu kalorifer yakıtı alımları 2008 ve 2009 yıllarında sürekli olarak 4734 sayılı Kanunun 22/d maddesine göre doğrudan temin usulü ile alınmış olup, dosyada mevcut 01.09.2008- 21.07.2009 tarihleri arasındaki alımlara ait evraka göre (her bir alım evrakı Onay tarihi ve yoksa ödeme tarihine göre dosyada işaretlenmiştir), 2008 yılında 97.094,58 TL lik ve **2009 yılında da 192.645,05 TL** lik alım yapılmıştır.

Dosyada bulunan G.. firmasına **26.02.2009- 02.11.2009** tarihleri arasında yapılmış 26 adet ödeme toplamı ise **185.352,69 TL** dir (Ek:1/a Tablo). Bu durumda dosyada bulunan, 21.07.2009 tarihine kadar yapılmış alım toplamı 2009 yılı ödeme belgeleri toplamından tutar olarak fazla olduğuna göre, dosyada bulunan 2009 yılı ödeme belgelerinin ve alım evrakının birbiri ile uyumlu olmadığı ve belgelerin eksik olduğu anlaşılmaktadır.

3- Kanunda yer alan bu gerekliliklere karşılık, soruşturma konusu doğrudan alım evrakı incelendiğinde;

a- Ekli tabloda özet olarak gösterildiği üzere (Ek:1), 2008 ve 2009 yıllarında 21 kez yapılmış olan doğrudan alımda, 3 firmadan, kalorifer yakıtı pompa fiyatı üzerinden % iskonto esasına göre 3 teklif alınıp bu firmalarca teklif edilen fiyatlara göre yaklaşık maliyet oluşturulup, aynı firmalardan tekrar teklif alınmak sureti ile en yüksek iskonto teklif eden firmadan alım yapılması şeklinde işlem yapıldığı, ancak ihale onay belgesi ekinde piyasa araştırmasına ve firmaların neye göre belirlendiğine ilişkin bilgi ve belge bulunmadığı, tüm alımlarda en yüksek

iskontonun G.. Petrol firmasınca verilmiş olduğu ve 21 adet doğrudan temin ile alımın tamamının bu firmadan yapıldığı,

b- Yapılan alımlarda tekliflerin, her alımda mutlaka G.. Petrol firması olmak üzere genellikle 5-6 firmadan temin edilmiş olduğu ve alımlara göre dağılımının;

A... Petrol	5 kez	G... Petrol	21 kez
A... Petrol	4 kez	K... Akaryakıt	7 kez
A... Petrol	1 kez	Ö.. S...Petrol	5 kez
C....K... Petrol	9 kez	S... Petrol	2 kez
Ç... Petrol	1 kez	Y... Akaryakıt	2 kez
D... Petrol	5 kez		

Şeklinde olduğu,

G... Petrol dışındaki firmalara ait **teklif mektuplarında yer alan firma kaşeleri üzerindeki imzaların çoğunlukla birbirine benzemediği**, daha önceki alımlarda verilen teklif mektuplarındaki imzalardan ya şekil olarak farklı oldukları ya da bunlara benzetilerek atılmış oldukları,

Teklif mektuplarında imza dışında yer alan yazıların çıplak göz incelemesinde aynı elden çıktıkları izlenimi edinildiği, örneğin;

01.09.2008 tarihli alıma ait G... Petrol ve Ö. S. Petrol firmalarına ait teklif mektuplarındaki el yazılarının (1 olarak işaretli),

13.10.2008 tarihli alıma ait G... Petrol ve C. K. Petrol ve Aykan Petrol firmalarına ait teklif isteme yazılar ile mektuplarındaki el yazılarının (2 olarak işaretli),

21.10.2008 tarihli alıma ait G... Petrol, S. P., D. Petrol firmalarına ait teklif isteme yazılar ile mektuplarındaki el yazılarının (3 olarak işaretli) ,

12.07.2009 tarihli alıma ait G...Petrol, K... Petrol ve A... Petrol firmalarına ait teklif isteme yazılarındaki el yazılarının (20 olarak işaretli),

Aynı el ürünü olduklarının çıplak göz ile anlaşılabilirdiği,

Yine bu teklif mektuplarındaki yazıların harf ve rakam karakteri olarak G... Petrol firmasında düzenlenmiş faturalardaki el yazıları ile benzerlik gösterdiği,

Bazı firmaların değişik alımlarda verdikleri teklif mektuplarındaki kaşe ve imzalarının birbirinden farklı oldukları ve örneğin;

S.. Petrol firmasına ait 21.10.2008 ve 27.10.2008 tarihli alımlar için verilmiş teklif mektuplarındaki imzaların (3 ve 4 olarak işaretli),

Ö... Petrol firmasına ait 23.02.2008 ve 01.09.2008 tarihli alımlar için verilmiş teklif mektuplarındaki kaşe ve imzaların (6 ve 1 olarak işaretli),

A... Petrol firmasına ait 23.02.2008 ve 27.10.2008 tarihli alımlar için verilmiş teklif

mektuplarındaki kaşe ve imzaların (6 ve 4 olarak işaretli),

Farklı olduklarının çıplak göz ile anlaşılabilirdiği,,

Tüm alımlarda G...firması dışındaki firmalarca verilmiş pompa fiyatına göre iskonto oranlarının G... firmasına ait iskonto oranının altında olduğu,

Tespit edilmiş olup, bu tespitlere göre söz konusu teklif mektuplarının usulen ve çıplak göz incelemesine göre aynı elle yazılmak sureti ile, mevzuat gereği olan, piyasa araştırması yapılarak en az 3 firmadan teklif alınması zorunluluğunu yerine getirmek amacıyla oluşturulmuş teklif mektupları oldukları, dolayısı ile fiilen piyasa araştırması yapılmadığı gibi G... firması dışındaki firmalara ait teklif mektuplarının ya tamamen sahte olarak düzenlenmiş olabileceği ya da G.. firmasının ilgili firmalardan kaşettilip temin edilmek suretiyle oluşturulmuş olunabileceği,

Bu durumda Ticaret Sicil Gazetesine göre (Ek:3) G... firması yetkilileri olan B.N. A.T. ve G... firması adına teklif mektuplarında imzası bulunan M.Ş.B. ile teklif veren diğer firma yetkililerinin sorumluluklarının söz konusu olacağı,

Ancak 4734 sayılı Yasanın 21. maddesinde doğrudan temin ihale usulü olarak yer almadığından ve kanunun 17. maddesinde ihalelerdeki yasak fiil ve davranışlara yer verildiğinden, ayrıca Türk Ceza Kanununun 235. maddesinde yer alan suçun unsurları açısından da ihale kavramına yer verildiğinden belirtilen sorumlulukla ilgili cezai değerlendirmenin, firmalara ait teklif mektupları üzerinde yazı incelemesi yaptırılarak, diğer ek inceleme ve ifadelere göre Savcılık Makamınca yapılmasının uygun olacağı,

Kanaatine varılmaktadır.

c- Yukarıda yer verilen tespitlere göre sabit olan, mevzuat gereği ihale yetkilisince oluşturulacak piyasa fiyat araştırma komisyonu ya da görevlisince firmalardan toplanması gereken fiyat tekliflerinin ilgili usule uygun olarak toplanmaması fiili ile, 4734 sayılı Yasanın 5. maddesinde sayılan temel ilkelerden saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması gerekliliklerine aykırı davranıldığı, bu suretle G.. firmasına avantaj sağlandığı, dolayısı ile G.. firmasına bu alımlar nedeniyle yapılan ödemelerin ceza hukuku uygulamasında haksız kazanç oluşturduğu,

Zira, Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 19.11.2008 tarihli, 2007/3568 E. Ve 2008/20883 K sayılı kararında yer verildiği üzere (Ek:3), “***haksız kazanç, görev gereklerine aykırı davranılmak suretiyle kişilere haksız bir yarar sağlanması ya da yürürlükteki mevzuata göre bir husustan yararlanma hakkı olmadığı halde yararlandırılması suretiyle kişinin sağladığı kazanç***” biçiminde tanımlanmakta olup, incelenen alımlarda 4734 sayılı Yasa’da doğrudan teminle alım

usulü için belirlenmiş koşullar bulunmadığı halde, alımın bu usulle yapılması ve alım işlemlerinde ise Kanunda belirtilen tekliflerin toplanma usulüne uygun davranılmaması suretiyle, toplu olarak ihale usulleriyle yapılmak yerine G.. firmasından parçalara bölünmek suretiyle alımların yapıldığı,

Ancak doğrudan teminle alımın 4734 sayılı Kanunda 4964/ 12 md ile yapılan değişiklikle, ihale usulleri arasından çıkartılması ve 20. maddesinde ayrı bir alım usulü olarak düzenlenmesi, Türk Ceza Kanununun 235. maddesinde ihaleye fesat karıştırma fiiline ait unsurlar arasında sadece ihale kavramına yer verilmesi karşısında, belirtilen fiille ilgili olarak cezai açıdan değerlendirmenin Savcılık Makamınca yapılmasının uygun olacağı,

d- Belirtilen fiilde sorumlulukları olanların; İzmir Polis Eğitim Moral Merkezi Müdürlü **ihale yetkilisi A. F.Ç.** ile ekli tabloda (Ek:1) gösterilen her bir alımda **piyasa fiyat araştırma görevlisi durumunda olan ve alınan tekliflerde imzaları bulunan Müdürlükte görevli memur personel oldukları,** ancak fiyat araştırması yapmakla görevlendirilmiş personelin kinler oldukları konusunda ihale yetkilisince yapılmış görevlendirme belgesi bulunmadığından, fiilen fiyat tekliflerini hangi personellerin topladıklarının tespiti mümkün olamadığından belirtilen görevlilerle ilgili olarak ek inceleme ve ifadelere göre cezai açıdan değerlendirmenin Savcılık Makamınca yapılmasının uygun olacağı,

Kanaatine varılmaktadır.

3- Kamu İhale Genel Tebliğinin VIII- Ekonomik ve Mali Yeterlik ile Mesleki ve Teknik Yeterliğe İlişkin Açıklamalar ana başlığı altında, **R. Akaryakıt Alım İhalelerinde Dikkat Edilecek Hususlar** alt başlığı altında 4734 sayılı Yasa kapsamındaki kurum ve kuruluşlarca yapılacak akaryakıt alımlarında uyulacak hususların düzenlenmiş olup,

4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin yapacakları ihalelerde, ilgili mevzuatı çerçevesinde öngörülen kurallara ve yetkili kuruluşlarca yapılan düzenlemelere uymaları gerekmekte,

Buna göre, Petrol Piyasası Kanununun bazı hükümlerinin etkin ve yaygın uygulanmasını teminen, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerce yapılacak akaryakıt ihalelerinde; Motorin, fuel oil ve kalorifer yakıtı alımlarıyla ilgili olarak, ilgili mevzuatı uyarınca alım yapılabilecekler yönüyle getirilen kurallara (alım yapacak idarenin, serbest kullanıma konu olabilecek ürünlerle ilgili olarak **serbest kullanıcı lisansına sahip bulunma** veya bulunmama durumlarına göre vb.) uygun olarak ihaleye çıkılması gerekmekte,

Öte yandan Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 7/2/2007 tarih ve 1088/1 sayılı kararı ile; dağıtım şirketlerinin elektronik sistemlerle, 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu kapsamındaki müstesnalıklardan yararlanan kişiler de dahil olmak üzere, **kullanıcılara bayileri aracılığı ile akaryakıt satabilmeleri imkanı bulunmakta,**

Olup, buna göre, incelenen ve esasen ihale ile alınması gerekirken doğrudan temin yöntemi ile alınan kalorifer yakıtı alımının yapıldığı G.. Petrol Şirketinin belirtilen dağıtım ve bayii lisansına sahip olduğuna dair alım evrakı arasında belge bulunmamakta olup, yürütülen işlemler bu yönüyle de ihale mevzuatına uygun bulunmamaktadır.

III - SONUÇ VE KANAAT

1- İncelenen kalorifer yakıtı alımlarında, doğrudan teminle alım usulünün kullanılabilmesi için 4734 sayılı Yasa'nın 22/d maddesinde aranan koşulların bulunmaması nedeniyle, **alım usulünün Kanuna uygun olmadığı ve bu suretle, miktarının tespit imkanı bulunmamakla birlikte, toplu ve ihale usulleri ile yapılacak alımın parçalara bölünerek yapılması nedeniyle daha az iskonto sağlanabildiğinden, kamu zararına neden olduğu,**

Söz konusu işlemlerdeki **sorumluluğun**, ihale yetkilisi olarak alım usulünün belirlenesi görevi bulunan ve ekli tabloda görüldüğü üzere her doğrudan alımda onayı bulunan İzmir Polis Eğitim Moral Merkezi Müdürü ve **ihale yetkilisi A. F.Ç.'a** ait olduğu,

2- Alımlara esas **teklif mektuplarının, çıplak göz incelemesine göre aynı elle yazıldıkları, bazı firmalara ait farklı tarihlerdeki alımlar için verilmiş teklif mektuplarındaki firma kaşelerinin ve imzalarının farklı oldukları, aynı el ürünü olduğu düşünülen teklif mektuplarındaki yazılarla G.. firmasınca düzenlenmiş faturalardaki yazıların birbirine benzerlik gösterdiği,**

Buna göre teklif mektuplarının mevzuat gereği olan, piyasa araştırması yapılarak en az 3 firmadan teklif alınması zorunluluğunu yerine getirmek amacıyla oluşturulmuş teklif mektupları oldukları, dolayısı ile fiilen piyasa araştırması yapılmadığı gibi G.. firması dışındaki firmalara ait teklif mektuplarının ya tamamen sahte olarak düzenlenmiş olabileceği ya da G.. firmasınca ilgili firmalara kaşeletilip temin edilmek suretiyle oluşturulmuş olunabileceği,

3- Belirtilen filler ile 4734 sayılı Yasanın 5. maddesine aykırı davranıldığı, **bu suretle G.. firmasına avantaj sağlandığı, dolayısı ile G.. firmasına bu alımlar nedeniyle yapılan ödemelerin ceza hukuku uygulamasında haksız kazanç oluşturduğu,**

Ancak doğrudan teminle alımın 4734 sayılı Kanunda 4964/ 12 md ile yapılan

değişiklikle, ihale usulleri arasından çıkartılması ve 20. maddesinde ayrı bir alım usulü olarak düzenlenmesi, Türk Ceza Kanununun 235. maddesinde ihaleye fesat karıştırma fiiline ait unsurlar arasında sadece ihale kavramına yer verilmesi karşısında, belirtilen fiille ilgili olarak cezai açıdan değerlendirmenin Savcılık Makamınca yapılmasının uygun olacağı,

4- Belirtilen fiilde sorumlulukları olanların; İzmir Polis Eğitim Moral Merkezi Müdürlüğü ihale yetkilisi **A. F.Ç.** ile ekli tabloda (Ek:1) gösterilen her bir alımda **piyasa fiyat araştırma görevlisi durumunda olan ve alınan tekliflerde imzaları bulunan Müdürlükte görevli memur personel oldukları,** ancak fiyat araştırması yapmakla görevlendirilmiş personelin kimler oldukları konusunda ihale yetkilisince yapılmış görevlendirme belgesi bulunmadığından, fiilen fiyat tekliflerini hangi personellerin topladıklarının tespiti mümkün olamadığından, belirtilen görevlilerle ilgili olarak ek inceleme ve ifadelere göre cezai açıdan değerlendirmenin Savcılık Makamınca yapılmasının uygun olacağı,

Ayrıca, yapılacak yazı incelemesi sonucu diğer teklif mektuplarının anlaşmalı olarak G.. Petrol firması yetkililerince sağlandığının tespiti halinde, **bu durumda Ticaret Sicil Gazetesine göre (Ek:3) G.. firması yetkilileri olan B.N., A.T. ve G.. firması adına teklif mektuplarında imzası bulunan M.Ş.B. ile teklif veren diğer firma yetkililerinin sorumluluklarının söz konusu olacağı,**

Ancak 4734 sayılı Yasanın 21. maddesinde **doğrudan temin ihale usulü olarak yer almadığından ve Kanunun 17. maddesinde ihalelerdeki yasak fiil ve davranışlara yer verildiğinden, ayrıca Türk Ceza Kanununun 235. maddesinde yer alan suçun unsurları açısından da ihale kavramına yer verildiğinden belirtilen sorumlulukla ilgili cezai değerlendirmenin, firmalara ait teklif mektupları üzerinde yazı incelemesi yaptırılarak, diğer ek inceleme ve ifadelere göre Savcılık Makamınca yapılmasının uygun olacağı,**

Sonuç ve kanaatine varılmakta olup,

Takdiri İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'na ait olmak üzere arz olunur.

Celal ÇALIŞ
Bilirkişi
(Emekli SGK Başmüfettişi)